

DECIZIE

09 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Iurie Guzun și reprezentantul acestuia,
avocatul Valentin Guțu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Vasile
Diaconu împotriva lui Iurie Guzun, intervenient accesoriu Igor Filip cu privire la
restituirea împrumutului și încasarea dobânzii de întârziere și a penalității,

împotriva deciziei din 29 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost admis apelul declarat de către Vasile Diaconu, a fost casată hotărârea din 06
decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă
hotărâre cu privire la admiterea parțială a acțiunii,

constată:

La 14 decembrie 2016 Vasile Diaconu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Iurie Guzun, intervenient accesoriu Igor Filip cu privire la restituirea
împrumutului și încasarea dobânzii de întârziere și a penalității.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 03 noiembrie 2014 a
împrumutat pârâtului suma de 2140 de dolari SUA până la 03 decembrie 2014, fiind
încheiat contractul de împrumut nr. 1.

A menționat că, până la momentul depunerii prezentei cereri, pârâtul nu i-a
restituit suma împrumutată.

A susținut că, la 25 ianuarie 2016 a expediat în adresa pârâtului o reclamație,
prin care a solicitat restituirea împrumutului, însă aceasta a fost restituită, deoarece
pârâtul nu a ridicat-o de la oficiul poștal.

A afirmat că, prin ordonanța judecătorească din 13 iunie 2016, emisă de către
Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, au fost încasate de la Iurie Guzun în beneficiul
său suma de 2140 de dolari SUA, cu titlu de datoriei și taxa de stat în sumă de 633,98
de lei.

A relevat că, ulterior, pârâtul a înaintat obiecții scrise împotriva ordonanței judecătorești enunțate, invocând că, a restituit careva sume de bani, iar prin încheierea din 04 octombrie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău a fost anulată ordonanța judecătorească din 13 iunie 2016.

A invocat că, conform art. 619 alin. (1) și (2) din Codul civil, pârâtul urmează să achite dobânda de întârziere în sumă de 1006 dolari SUA, calculată din ziua în care plata a devenit scadentă (03 decembrie 2014), iar conform pct. 2.2 din contractul de împrumut nr. 1 din 03 noiembrie 2014, pârâtul urmează să achite și penalitatea în sumă de 1926 de dolari SUA.

A solicitat încasarea de la pârât a împrumutului în sumă de 2140 de dolari SUA, a dobânzii de întârziere în sumă de 1006 dolari SUA, a penalității în sumă de 1 926 de dolari SUA, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă 5000 de lei și a taxei de stat în sumă de 3100 de lei.

Prin încheierea din 25 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost atras în proces Igor Filip în calitate de intervenient accesoriu.

La 10 septembrie 2018 Vasile Diaconu a depus o cerere, prin care a solicitat și încasarea de la pârât a cheltuielilor de efectuare a expertizei în sumă de 3150 de lei.

La 19 septembrie 2019 Vasile Diaconu a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat încasarea din contul pârâtului a împrumutului în mărime de 2140 de dolari SUA, a dobânzii de întârziere în sumă de 1961,99 de dolari SUA și a penalității în sumă de 1926 de dolari SUA sau echivalentul acestora în lei moldovenești conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii și încasarea de la pârât a cheltuielilor de asistență juridică în sumă 5000 de lei, a cheltuielilor de efectuare a expertizei în sumă de 3150 de lei și a taxei de stat în sumă de 3567 de lei.

Prin hotărârea din 06 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Vasile Diaconu și au fost încasate de la Iurie Guzun în beneficiul lui Vasile Diaconu datoria în sumă de 640 de dolari SUA, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data executării hotărârii, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2000 de lei și taxa de stat în sumă de 335,35 de lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 10 decembrie 2019 Vasile Diaconu a declarat apel nemotivat, iar la 03 martie 2020 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acțiunii.

Prin decizia din 29 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Vasile Diaconu, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Vasile Diaconu și au fost încasate de la Iurie Guzun în beneficiul lui Vasile Diaconu datoria în sumă de 2140 de dolari SUA, în monedă națională conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii, dobânda de întârziere pentru perioada 03 decembrie 2014-18 septembrie 2019 în sumă de 1961,99 de dolari SUA, în monedă națională conform cursului valutar al Băncii

Naționale a Moldovei la data executării hotărârii, dobânda suplimentară de întârziere pentru perioada 06 decembrie 2019-10 iunie 2020 în sumă de 160,32 de dolari SUA în monedă națională conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii, penalitatea în sumă de 1926 de dolari SUA, în monedă națională conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii, cheltuielile de efectuare a expertizei în sumă de 3150 de lei, taxa de stat achitată în prima instanță în sumă de 3567 de lei, taxa de stat achitată în instanța de apel în sumă de 2202,36 de lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 de lei.

La 10 decembrie 2020 și 18 decembrie 2020 Iurie Guzun și reprezentantul acestuia, avocatul Valentin Guțu au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe sau restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului au indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, deoarece instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

Au menționat că, pe cauza dată nu a avut loc nici un împrumut.

Au susținut că, la începutul lunii noiembrie 2014, șoferii Iurie Guzun, Igor Filip și Mihai Teleatnic urmau să plece din Moldova în Kazahstan cu trei autocamioane încărcate cu mere.

Au afirmat că, pentru a încărca camioanele cu mere era nevoie de lăzi și în legătură cu acest fapt, Igor Filip l-a contactat pe Vasile Diaconu, care i-a spus că, are lăzi de vânzare, câte 14 lei pentru o ladă, dar deoarece Igor Filip nu avea bani, Vasile Diaconu i-a propus să întocmească o recipisă, iar la revenirea din Kazahstan în Moldova, va achita lăzile.

Au relevat că, a doua zi Igor Filip urma să plece la nordul republicii și l-a rugat pe Iurie Guzun să se întâlnească cu Vasile Diaconu și să ia lăzile.

Au mai relevat că, Iurie Guzun, venind la Vasile Diaconu, acesta l-a pus să semneze un contract de împrumut în sumă de 2140 de dolari SUA și doar după aceasta i-a eliberat lăzile.

Au declarat că, prin luna ianuarie-februarie 2015 Igor Filip i-a transmis lui Vasile Diaconu suma de 1500 de dolari SUA, fiind întocmită în acest sens o recipisă, iar prin luna aprilie-mai 2015, la cerința lui Igor Filip, cetățeanul Aleksanean din Ucraina, care îi era dator cu bani lui Igor Filip, a transferat lui Vasile Diaconu suma de 500 de dolari SUA în contul datoriei.

Au invocat că, în ședința de judecată, acest fapt a fost confirmat de către martorul Aleksanean (f. d. 87). De asemenea, și Vasile Diaconu a recunoscut că, a primit din Ucraina de la cetățeanul Aleksanean prin transfer bancar suma de 500 de dolari SUA în contul achitării datoriei lui Iurie Guzun (f. d. 111).

Au notat că, cauza a fost judecată în absența unor participanți la proces, cărora nu li s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată. Aceasta se confirmă prin lipsa la materialele dosarului a dovezii citării legale a lui Iurie Guzun și Igor Filip pentru ședința de judecată, în cadrul căreia a fost pronunțat dispozitivul deciziei.

Prin referința depusă la 18 februarie 2021 Vasile Diaconu a solicitat declararea recursului inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 21 aprilie 2021 a considerat recursul admisibil și a

dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 03 noiembrie 2014, între Iurie Guzun și Vasile Diaconu a fost încheiat contractul nr. 1 de împrumut, conform căruia ultimul s-a obligat să transmită lui Iurie Guzun suma de 2140 de dolari SUA, iar acesta s-a obligat să restituie banii în aceeași sumă până pe data de 03 decembrie 2014 (f. d. 7).

Dat fiind faptul că, Iurie Guzun nu a restituit suma împrumutată în termenul enunțat, Vasile Diaconu, înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, a solicitat încasarea de la Iurie Guzun a împrumutului în mărime de 2140 de dolari SUA, a dobânzii de întârziere în sumă de 1961,99 de dolari SUA și a penalității în sumă de 1926 de dolari SUA sau echivalentul acestora în lei moldovenești conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii și încasarea de la pârât a cheltuielilor de asistență juridică în sumă 5000 de lei, a cheltuielilor de efectuare a expertizei în sumă de 3150 de lei și a taxei de stat în sumă de 3567 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasând de la Iurie Guzun în beneficiul lui Vasile Diaconu datoria în sumă de 640 de dolari SUA, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei, la data executării hotărârii, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2000 de lei și taxa de stat în sumă de 335,35 de lei, în rest respingând acțiunea ca neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Vasile Diaconu, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a admis parțial acțiunea și a încasat de la Iurie Guzun în beneficiul lui Vasile Diaconu datoria în sumă de 2140 de dolari SUA, în monedă națională conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii, dobânda de întârziere pentru perioada 03 decembrie 2014-18 septembrie 2019 în sumă de 1961,99 de dolari SUA, în monedă națională conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii, dobânda suplimentară de întârziere pentru perioada 06 decembrie 2019-10 iunie 2020 în sumă de 160,32 de dolari SUA în monedă națională conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii, penalitatea în sumă de 1926 de dolari SUA, în monedă națională conform cursului valutar al BNM la data executării hotărârii, cheltuielile de efectuare a expertizei în sumă de 3150 de lei, taxa de stat achitată în prima instanță în sumă de 3567 de lei, taxa de stat achitată în

instanța de apel în sumă de 2202,36 de lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 de lei.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) și (2) CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanță judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, contrar acestor prevederi, instanța de apel, judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

Din materialele dosarului și, anume, din procesul-verbal al ședinței de judecată a primei instanțe din 19 septembrie 2019 rezultă că, fiind audiat în calitate de martor Grant Aicazib Aleksanean, acesta a declarat că, fiind dator cu bani lui Igor Filip, la cerința acestuia, a transferat lui Vasile Diaconu suma de 500 de dolari SUA (f. d. 87).

Ulterior, în ședința de judecată a primei instanțe din 13 noiembrie 2019 Vasile Diaconu a recunoscut că, a primit din Ucraina de la cetățeanul Aleksanean a sumei de 500 de dolari SUA (f. d. 111).

Mai mult, Iurie Guzun, reprezentat de către avocatul Valeriu Diaconov, depunând referință la cererea de chemare în judecată, a invocat că, cetățeanul Aleksanean a transferat lui Vasile Diaconu suma de 500 de Euro în contul achitării datoriei lui Iurie Guzun (f. d. 74 verso).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel, judecând cauza, nu a verificat și nu s-a pronunțat asupra acestor circumstanțe.

Or, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar, de asemenea, obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (speța Fomin contra Moldovei, hotărârea CEDO din 11 octombrie 2011).

Se accentuează că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților

Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei diferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se pronunța în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz contra Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

În acest sens, se reține că, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European).

În speță, se mai reține că, la materialele dosarului a fost anexată recipisa semnată de către Vasile Diaconu, în calitate de finanțator și Igor Filip, în calitate de beneficiar, conform căreia Vasile Diaconu a încheiat următoarea tranziție: „Am primit la data de 04 decembrie 2015 de la Igor Filip suma de 1500 de dolari SUA din contul lui Iurie Guzun, care îmi era dator în baza contractului nr. 1 din 03 noiembrie 2014 cu suma de 2140 de dolari SUA. Bani au fost primiți în mun. Chișinău, str. Bogdan Voievod, 7, pretenții nu sunt” (f. d. 35).

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 1333-1334 din 23 iulie 2018, întocmit de Centrul național de expertize judiciare, expertul a formulat următoarele concluzii: 1) Răspuns la întrebarea dacă semnătura de pe recipisa fără dată (f. d. 35), de la rubrica finanțator, este efectuată de Vasile Diaconu sau de o altă persoană, nu se poate da din motivele descrise la compartimentul de examinare al prezentului raport de expertiză (fila 4); 2) Inscricțiunea manuscrisă „Diaconu Vasile” de la rubrica finanțator din recipisa fără dată (f. d. 35) este îndeplinită nu de către Vasile Diaconu, dar de o altă persoană (f. d. 51-62).

Instanța de apel, încasând de la Iurie Guzun în beneficiul lui Vasile Diaconu datoria în sumă de 2140 de dolari SUA, s-a limitat doar la faptul că, raportul de expertiză judiciară enunțat nu a fost contestat de către Iurie Guzun și Igor Filip și la moment este în vigoare, fără a da o apreciere cuvenită concluziilor expertului indicate în acest raport de expertiză judiciară.

Pe cale de consecință, erorile comise de instanța de apel nu pot fi corectate de instanța de recurs, motiv pentru care în speță se impune rejudecarea cauzei.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că, erorile judiciare în cauză nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și să adopte o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la

un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Iurie Guzun și reprezentantul acestuia, avocatul Valentin Guțu.

Se casează integral decizia din 29 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Vasile Diaconu împotriva lui Iurie Guzun, intervenient accesoriu Igor Filip cu privire la restituirea împrumutului și încasarea dobânzii de întârziere și a penalității, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic